

Dansk Socialrådgiverforening
faglig handlekraft

Undersøgelse af økonomi og faglighed i børnesager 2014

Dansk Socialrådgiverforening, november 2014

Økonomien presser fortsat

Forord af Niels Christian Barkholt, næstformand, Dansk Socialrådgiverforening

DS har lavet undersøgelser af økonomi og faglighed på børneområdet siden 2010, fordi vi dengang fik alarmerende meldinger fra medlemmerne om, at der var et stort pres på dem for at få økonomien til stemme, også hvis det kolliderede med solide faglige vurderinger.

Det bekræftede vores undersøgelser. Og de viste også, at det fik alvorlige konsekvenser for børn og familier, der ikke fik den indsats, de havde massivt behov for, eller som fik den alt for sent.

Vores nye undersøgelse viser, at der fortsat er et stort økonomisk pres på faglighed i mange kommuner. 47 % af socialrådgiverne i undersøgelsen fortæller, at økonomien i høj eller nogen grad vejer tungere end socialfaglige vurderinger, når der skal træffes beslutninger om anbringelser. Og 38 % fortæller, at økonomien i høj eller nogen grad forringer muligheden for at varetage barnets tarv.

Undersøgelsen viser også, at det økonomiske pres er aftaget lidt. I 2010 var det 56 %, der sagde, at økonomien i høj eller nogen grad vejede tungere end socialfaglige vurderinger ved anbringelser. Og 48 % sagde, at økonomien i høj eller nogen grad forringer muligheden for at varetage barnets tarv.

Konsekvenserne er stadig alarmerende, når økonomi trumfer faglighed. Der fortælles fx om et barn, der ikke blev anbragt, fordi "anbringelsesbudgettet allerede var opbrugt for i år" (og dette var i april måned!), og om en psykisk syg ung, som har en behandlingsdom, men som får afslag på anbringelse, "da dette var for dyrt. Der forsøges andre løsninger, som forværrer hans tilstand". Det er altså meget alvorligt, når kommunerne undlader at gøre det, der skal til, fordi de stirrer sig blinde på bundlinjen.

Undersøgelsen viser også, at økonomistyringen skaber mere bureaukrati. Socialrådgiverne har mistet meget af beslutningskompetencen i mange kommuner, og i stedet er der opbygget et system med visitationsinstanser og en langt større skriftlighed i hele processen.

Undersøgelsen giver også en vigtig melding om, at man i nogle kommuner kæmper sig igennem med fagligheden i behold og på nogle arbejdspladser oplever socialrådgiverne, at økonomi og faglighed faktisk kan gå hånd i hånd, når der er et sikkert fagligt fundament. Det er der, vi skal hen, og vi kan kun opfordre de kommuner, der stadig ikke har fundet balancen mellem økonomi og faglighed til at lære af de kommuner, der styrer efter faglighed og får økonomien på plads med det udgangspunkt. Det forudsætter en systematisk vidensdeling mellem kommunerne.

Niels Christian Barkholt
Næstformand, Dansk Socialrådgiverforening

Resumé af undersøgelsen 'Økonomi og Faglighed i Børnesager 2014'

227 kommunalt ansatte socialrådgivere, der arbejder med børnesager, har deltaget i undersøgelsen. Besvarelsene stammer fra 81 af landets kommuner.

Undersøgelsen er foretaget af Dansk Socialrådgiverforening i august-september 2014. Tilsvarende undersøgelser har været foretaget i 2010 og 2011, og kan derfor bruges til at følge udviklingen på området.

- Undersøgelsen viser, at mange socialrådgivere, der arbejder på børneområdet, oplever, at økonomien spiller en fremtrædende rolle, når man diskuterer løsninger af sociale problemer i udsatte børnefamilier. 62 % oplever det i høj eller nogen grad. Men den viser også, at dette tal er faldet, sammenlignet med de foregående år.
- Undersøgelsen viser, at der i mange kommuner fortsat er stort pres på fagligheden i børnesagerne i forhold til økonomiske hensyn.
- Konsekvenserne af at prioritere økonomi over fagligheden kan være langt ud over det acceptable. Enkelte socialrådgivere beskriver, at der ikke er råd til socialfagligt anbefalede foranstaltninger og giver eksempler på sager, hvor det alvorligt har forringet muligheden for at varetage barnets tarv.
- Der er også kommuner, hvor et øget økonomifokus har betydet øget kvalitet i de socialfaglige indsatser, fordi det har ført til, at man har skærpet præcisionen i udredning, matchning og især opfølgningen i sagerne.

Konklusionerne af denne undersøgelse foldes ud på de næste sider. Herefter præsenteres undersøgelsesmateriale i både tal og kvalitative kommentarer fra de deltagende socialrådgivere.

Undersøgelsen 'Økonomi og Faglighed i Børnesager 2014'

Dansk Socialrådgiverforening (DS) har igen gennemført undersøgelsen "Økonomi og faglighed i børnesager". I august-september 2014 sendte DS et elektronisk spørgeskema om økonomiske hensyn og socialfaglighed til socialrådgivere, der arbejder på børne- og børnehandicapområdet. 227 kommunalt ansatte socialrådgivere på børne- og børnehandicapområdet har deltaget i undersøgelsen. 81 forskellige kommuner er repræsenteret i besvarelserne. Langt størstedelen af besvarelserne (85 %) stammer fra socialrådgivere, der arbejder som sagsbehandlere på børneområdet. Resten af besvarelserne stammer fra socialrådgivere, der arbejder som sagsbehandlere på børnehandicapområdet (14 %) eller som ledere på børneområdet (2 %).

Tilsvarende undersøgelser blev foretaget i april 2010 og i november 2011. Resultaterne sammenholdes i denne rapport.

I afsnit 1 præsenteres undersøgelsens konklusioner, afsnit 2 indeholder tabeller med fordelingerne af svarene på spørgeskemaet, og afsnit 3 videregiver en række af de kommentarer og konkrete eksempler, som svarpersonerne har afgivet til tre af spørgsmålene.

1. Undersøgelsens konklusioner

Undersøgelsen viser, at:

- Økonomien spiller en stor rolle i arbejdet med sociale problemer i udsatte børnefamilier. I 62 % af besvarelserne svarer de adspurgte socialrådgivere, der arbejder på børneområdet, at **økonomien i høj eller nogen grad spiller en fremtrædende rolle, når man diskuterer løsninger af sociale problemer i udsatte børnefamilier**. Det tilsvarende tal var 76 % i 2010 og 81 % i 2011.
- Op mod to tredjedele af de adspurgte socialrådgivere (62 %) mener, at der er **kommet mere fokus på økonomi i dag end for to år siden**. Dette tal var 81 % og 82 % i undersøgelsen fra henholdsvis 2010 og 2011.
- Mere end hver tredje (38 %) af de adspurgte socialrådgivere mener, at **fokus på økonomi i høj eller nogen grad har forringet deres muligheder for at varetage barnets tarv**. Hver fjerde (25 %) angiver, at fokus på økonomi *slet ikke* har forringet deres muligheder. I besvarelserne angiver socialrådgiverne flere eksempler på børnesager, hvor fokus på økonomien har forringet muligheden for at varetage barnets tarv. En be-

svarelse lyder: *"Vi har i perioder haft stop for forebyggende foranstaltninger, såsom kontaktpersoner og familiebehandling, grundet økonomi"*¹ og en lignende praksis beskrives af en anden socialrådgiver: *"I tredje og fjerde kvartal bliver indstillinger til anbringelse lavet til kreative løsninger/alternativer til anbringelse af ledelsen pga. presset økonomi"*. En tredje socialrådgiver beskriver hvordan hensyn til balancen på kommunens konto overstiger hensynet til barnets tarv: *"Vi har en konto, der skal dække udgifter jf. paragraf 44 og 52 [Servicelovens bestemmelse om hhv. 'Personlig hjælp og ledsagelse' og 'Foranstaltninger til børn og unge, red.]. Her opleves det, at den samlede økonomiske balance på kontoen har betydning for om fx aflastning på specialpædagogisk opholdssted kan bevilges. Barnets tarv bliver sekundær i forhold til det økonomiske hensyn"*. Socialrådgiverne oplever nogle steder, at ledelsen sætter økonomiske hensyn over deres faglige vurderinger: *"Beslutningskompetencen ift. dagforanstaltninger er over tid blevet flyttet til ledelsen, som ikke altid følger rådgivernes indstilling til fx kontaktperson og aflastning [...] Her vinder økonomien over den faglige vurdering"*. Antallet af sager hos socialrådgiverne beskrives også som en faktor, der forringer hensynet til barnets tarv: *"Den store sagsbyrde forringer barnets tarv. Vi har generelt for mange sager, hvilket gør det svært at nå at komme rundt om alle børnene på ens sagsstamme. Sager prioriterer sig selv, hvilket gør, at nogle sager får lov at ligge længe uden at der bliver handlet! Dette er en klar forringelse af barnets tarv pga. økonomiske hensyn"*. Andelen, der har svaret, at fokus på økonomi forringer deres muligheder for at varetage barnets tarv i høj eller nogen grad, er faldet fra 48 % i 2010, til 44 % i 2011 og nu til 38 % i 2014.

- Hver anden (54 %) af de adspurgte socialrådgivere oplever, at **fokus på økonomien forsinker iværksættelsen af foranstaltninger** i høj eller nogen grad. Det tal er stort set uforandret i de tre undersøgelser. En socialrådgiver skriver: *"Jeg har flere gange oplevet, at afgørelser i meget bekymrende sager skubbes, til der absolut ikke er nogen vej udenom længere. Dvs., at kommunen først reagerer efter mange underretninger"*. En socialrådgiver beskriver, at kommunens økonomifokus betyder, at der skal benyttes interne tilbud, hvilket betyder forsinkelser på iværksættelse af foranstaltninger: *"Når fx kommunen har besluttet, at der kun kan henvises til egne behandlingstilbud på områder som familiebehandling, psykologisk udredning, psykologisk behandling, og der i perioder er op til 4 måneders ventetid på disse tilbud"*. En anden socialrådgiver beskriver modsat, at i kommunen benytter man nu eksterne tilbud for at undgå forsinkelsen på iværksættelsen af foranstaltninger: *"Der er kommet større fokus på ventetider hos kommunes*

---

¹ Alle citater i rapporten stammer direkte fra spørgeskemaet. Det er kun rettet mindre slåfejl og kommasætning. Forkortelser er skrevet ud i fuld længde.

egne leverandøren og fokus på, at der kan være penge at spare, hvis familierne ikke skal vente så længe, at der måske skal iværksættes mere end først tiltænkt. Derfor er der givet grønt lys til at købe foranstaltninger fra private leverandører og fonde, hvilket igen har betydet kortere ventetid hos kommunens egne leverandører. Tidligere var det et krav, at vi "købte" hos kommunes egne tilbud".

Forsinket iværksættelse af foranstaltninger kan også skyldes visitationsprocessen. En socialrådgiver fortæller: "Jeg har oplevet at visitationsprocessen har trukket i langdrag, fordi barnet ikke rigtig passede til nogle af kommunens steder, men alligevel holdt man på at bruge meget lang tid på visitationsprocessen, med den risiko at man kunne tabe barnet på gulvet i den mellemliggende periode". En konsekvens af fokuseringen på økonomi er bureaukratisering, som i sig selv forsinker. Flere beskriver, at økonomihensynet har flyttet fokus til dokumentation, administration af regler og interne procedurer, og at det har ført til mindre smidige sagsgange. En socialrådgiver oplever, at fokus på økonomien har medført større krav til dokumentation og administration, hvilket har betydning for at kunne overholde tidsfrister: "Der er større krav til dokumentation og omstændigheden i administrationen, som har givet mig mere arbejde = det tager længere tid at iværksætte støtte til et barn, og jeg/vi har svært ved at overholde tidsfrister. Selve økonomistyringstiltagene koster i sig selv dyr sagsbehandlingstid. Det er meget stressende ikke at kunne overholde tidsfrister. Det, der kræves, står ikke mål med den tid, der er til rådighed i arbejdet"

Modsat kan forsinkelse på iværksættelsen være positivt, hvis det sikrer en ordentlig udredning, som denne socialrådgiver beskriver: "Der er generelt mere fokus på at få udarbejdet faglige vurderinger og børnefaglige undersøgelser frem for "bare" at iværksætte foranstaltninger".

Andre understreger antallet af sagers betydning for at kunne overholde tidsfrister: "Antal sager gør det umuligt at overholde f.eks. partshøring, frister, herunder opfølgning på foranstaltninger".

- Hver femte (22 %) af de adspurgte socialrådgivere angiver at have oplevet, at der ikke er **råd til foranstaltninger, herunder anbringelser**. To tredjedele (65 %) af de adspurgte angiver, at de ikke har oplevet, at der ikke er råd til foranstaltninger, herunder anbringelser. Disse andele er næsten uforandret over tid i sammenligning med undersøgelsen fra 2010 og 2011.
- Næsten hver anden (47 %) af de adspurgte socialrådgivere, oplever, at **økonomiske hensyn i høj eller nogen grad spiller en større rolle end socialfaglige vurderinger**, når der skal træffes beslutninger om anbringelser. Hver tredje (34 %) oplever, at

økonomiske hensyn kun i *ringe* grad spiller en større rolle end socialfaglige vurderinger, mens 13 % svarer, at det oplever de *slet ikke*.

- Heldigvis svarer 0 % af de adspurgte socialrådgivere, at de ofte har oplevet at måtte **hjemtage et anbragt barn for at kunne anbringe et nyt barn**. 5 % svarer, at de har oplevet det *en gang i mellem* eller *meget få gange*, mens langt størstedelen (79 %) aldrig har oplevet at måtte hjemtage et barn for at måtte anbringe et nyt.
- Derimod angiver 40 % af de adspurgte socialrådgivere, at økonomiske hensyn i *høj* eller *nogen* grad sætter **loft over hvor meget støtte hvert enkelt barn eller ung kan få**. Tallet var i både 2010 og 2011 48 %. Hver fjerde (24 %) angiver, at økonomiske hensyn *slet ikke* sætter loft over, hvor meget støtte den enkelte kan få. Flere af socialrådgiverne beskriver, at kontaktpersonsordningerne ikke bevilliges eller bevilliges med for få timer, da kommunens standarder sætter loft over antallet af timer. I kommentarerne angives økonomisk støtte til efterskoleophold som en mulighed, der sjældnere bevilliges af økonomiske hensyn, og det nævnes, at socialrådgiverne oplever, at der sker en hurtigere udslusning af unge til eget hjem med en kontaktperson fremfor forlængelser af anbringelser. Der beskrives også en praksis om, at anbringelser i plejefamilier foretrækkes fremfor opholdssteder, bl.a. pga. økonomiske hensyn, samt at der er færre efterværns-sager, da tilbuddet i stedet skal findes i gratis tilbud, som fx mentorer eller frivillige organisationer.
- Hver tredje (36 %) af de adspurgte socialrådgivere angiver, at det er **praksis at skulle fremlægge et billigere og alternativt forslag til anbringelse**. 45 % af de adspurgte oplever ikke, at det er praksis at skulle fremlægge et billigere og alternativt forslag til anbringelse. Denne fordeling er relativt uændret i forhold til de tidligere undersøgelser. Nogle vurderer, at praksis om at skulle fremlægge billigere alternativer til anbringelse kan have en positiv effekt. Nogle nævner således, at *"der er kommet flere perspektiver på muligheder for barnet"*, at der stilles større krav i forbindelse med valg af foranstaltninger, at der er mere fokus på at få udarbejdet faglige vurderinger og børnefaglige undersøgelser, og at der tages stilling til, om anbringelsesstederne leverer varen. Dette illustreres fx gennem denne case: *"En 13-årig dreng, der var døgnanbragt på et skole-/behandlingshjem til over 100.000 kr. pr. md. blev hjemtaget og der blev iværksat andre hjælpeforanstaltninger i hjemmet og et specialeskoletilbud med væsentlig større fagligt fokus og dermed væsentlig større effekt ift. barnets udækkede behov"*. En anden nævner, at *"vi tvinges til at reflektere over, om anbringelse skyldes vores oplevelse af sikkerhed i at udføre vores funktion, eller om det virkelig er for barnets behov. Anbringelse*

er ikke altid sundt for barnet, og det skal vi revurdere, når vi skal sikre os, at vi bruger pengene bedst muligt for flest muligt". En beskriver, at i anbringelsessager hvor udgiften er stor, er der tæt opfølgning og fokus på at løse familiens forhold, så der kan arbejdes for en hjemgivelse af det anbragte barn med massiv støtte (20-25 timer) i udsatte familier, hvor vedvarende støtte kan skabe bedre forhold for børnene og anbringelse undgås. Praksis om at skulle fremlægge billigere og alternative foranstaltninger end anbringelser får dog også denne kommentar: "Generelt bliver alle muligheder jo afsøgt. Men det billige alternativ er ikke altid det optimale tilbud!"

- Kun 5 % af de adspurgte socialrådgivere oplever, at fokus på økonomi i *høj grad* har **kvalificeret den socialfaglige indsats i konkrete børnesager**. Hver tredje (32 %) oplever, at fokus på økonomi i *nogen grad* har kvalificeret den socialfaglige indsats i konkrete børnesager. Socialrådgiverne oplever, at man forholder sig mere kritisk til foranstaltninger og stiller højere krav til indholdet. Hermed er man mere opmærksom på om barnet/den unge når de opstillede mål, og om barnet/den unge får det for pengene, som kommunen betaler for. Nogle af socialrådgiverne oplever, at denne opmærksomhed har betydet, at institutionerne opper sig med hensyn til indhold, da kommunen ellers vil købe ydelsen et andet sted, hvor de kan få mere for pengene. Der berettes om mere opfølgning, bedre handleplaner, mere fokus på udvikling og på varigheden af ophold samt på vurderingen af fagligheden og kvaliteten på foranstaltningerne for at sikre, at pengene bruges rigtigt. Enkelte nævner også, at fokus på økonomien har betydet, at sagerne hyppigere drøftes i teams, at der afsættes flere midler til at opkvalificere medarbejdere, at der kigges mere efter ressourcer i barnets netværk, og at de oplever større fokus på tidlig forebyggende indsats for børn. Sverigesprogrammet i Herning nævnes som et eksempel på en ny metode til øget kvalitet i det sociale arbejde med hyppig opfølgning og færre sager parallelt med større fokus på økonomien.
- Hele to ud af tre (68 %) af de adspurgte socialrådgivere mener, at fokus på økonomien medfører **større opmærksomhed på forløbet og opfølgningen i sagerne**. Ressourcer til bedre opfølgning er et af de hyppigst nævnte positive aspekter af et øget fokus på økonomien i børnesager. Blandt kommentarerne om positive aspekter ved øget fokus på økonomi nævnes en mere kritisk tilgang til forløbene, mere gennemgående og jævnlige opfølgninger samt flere handleplaner med konkrete mål for indsatsen og evaluering heraf. Der peges også på, at øget opmærksomhed på effekterne af indsatser (fx om støttepersoner og familiekonsulenter er den korrekte støtte til forældrene) har betydet hurtigere revidering af indsatser. Yderligere nævnes, at øget fokus på vederlag til plejefamili-

er betyder, at man får set på status i sagen. Flere nævner, at et øget fokus på økonomien har betydet, at flere børn anbringes i plejefamilier i stedet for på opholdssteder, og at dette har medført mere supervision til plejefamilierne og et større og grundigere godkendelses- og opfølgingsarbejde af plejefamilier.

- Af undersøgelsens kvalitative kommentarer fremgår det meget klart, at der er **store forskelle mellem kommunerne**, særligt i deres brug af interne eller eksterne foranstaltninger – hvilke der henholdsvis er billigst, bedst, tilgængelige, fordrer tæt samarbejde, som forældre er trygge ved etc. Der er også store forskelle mellem kommunernes indstilling til fx praksis om at skulle bruge kommunens egne institutioner overfor at købe eksterne pladser.

2. Undersøgelsens resultater i tal

I dette afsnit er undersøgelsens besvarelser gengivet i tal. Til sammenligning er resultaterne fra de tilsvarende undersøgelser fra april 2010 og november 2011 medtaget.

Det er på baggrund af disse tal samt sidste afsnits kvalitative kommentarer, at undersøgelsens hovedkonklusioner er opridset i det foregående afsnit.

Er du:

Sagsbehandler på børneområdet	85 %
Sagsbehandler på børnehandicapområdet	14 %
Leder på børneområdet	2 %
Leder på børnehandicapområdet	0 %

*) summerer til 101 % pga. afrundingen

Er der kommet mere fokus på økonomi i dag end for to år siden?

	2010	2011	2014
Ja	81 %	82 %	62 %
Nej	5 %	11 %	23 %
Ved ikke	14 %	7 %	15 %

Spiller økonomien en fremtrædende rolle på gruppemøder/teammøder, når man diskuterer løsninger af sociale problemer i udsatte børnefamilier?

	2010	2011	2014
I høj grad	32 %	33 %	18 %
I nogen grad	44 %	48 %	44 %
Kun i ringe grad	18 %	18 %	29 %
Slet ikke	3 %	1 %	7 %
Ved ikke	2 %	0 %	2 %

Oplever du, at økonomiske hensyn spiller en større rolle end socialfaglige vurderinger, når der skal træffes beslutninger om anbringelser?

	2010	2011	2014
I høj grad	16 %	15 %	11 %
I nogen grad	40 %	40 %	36 %
Kun i ringe grad	27 %	25 %	34 %
Slet ikke	15 %	18 %	13 %
Ved ikke	2 %	2 %	6 %

Oplever du, at fokus på økonomien forsinker iværksættelsen af foranstaltninger?

	2010	2011	2014
I høj grad	22 %	21 %	16 %
I nogen grad	34 %	32 %	38 %
Kun i ringe grad	23 %	26 %	23 %
Slet ikke	17 %	19 %	19 %
Ved ikke	4 %	2 %	4 %

Har du oplevet, at der ikke er råd til foranstaltninger, herunder anbringelser?

	2010	2011	2014
Ja	26 %	23 %	22 %
Nej	61 %	65 %	65 %
Ved ikke	13 %	12 %	13 %

Har du oplevet, at du må hjemtage et barn, før du må anbringe et nyt barn?

	2010	2011	2014
Ofte	1 %	1 %	0 %
En gang i mellem	2 %	4 %	1 %
Meget få gange	2 %	2 %	4 %
Aldrig	86 %	86 %	79 %
Ved ikke	9 %	7 %	16 %

Sætter økonomiske hensyn loft over, hvor meget støtte hvert enkelt barn eller unge kan få?

	2010	2011	2014
I høj grad	14 %	16 %	8 %
I nogen grad	34 %	32 %	32 %
Kun i ringe grad	22 %	26 %	29 %
Slet ikke	21 %	24 %	24 %
Ved ikke	9 %	2 %	7 %

Er det praksis på din arbejdsplads, at man skal fremlægge et billigere og alternativt forslag til anbringelse?

	2010	2011	2014
Ja	40 %	39 %	36 %
Nej	44 %	49 %	45 %
Ved ikke	16 %	12 %	19 %

Har fokus på økonomi forringet dine muligheder for at varetage barnets tarv?

	2010	2011	2014
I høj grad	16 %	9 %	9 %
I nogen grad	32 %	35 %	29 %
Kun i ringe grad	27 %	31 %	32 %
Slet ikke	18 %	22 %	25 %
Ved ikke	6 %	3 %	5 %

Oplever du, at fokus på økonomi har kvalificeret den socialfaglige indsats i konkrete børnesager?

	2010	2011	2014
I høj grad	5 %	9 %	5 %
I nogen grad	31 %	55 %	32 %
Kun i ringe grad	26 %	19 %	26 %
Slet ikke	21 %	10 %	19 %
Ved ikke	17 %	7 %	18 %

Medfører fokus på økonomien større opmærksomhed på forløbet og opfølgningen i sagerne?

	2010	2011	2014
I høj grad	28 %	43 %	28 %
I nogen grad	45 %	35 %	40 %
Kun i ringe grad	15 %	12 %	19 %
Slet ikke	7 %	7 %	8 %
Ved ikke	5 %	3 %	5 %

3. Undersøgelsens kvalitative kommentarer

Tre steder i spørgeskemaet har de adspurgte socialrådgivere haft mulighed for at komme med kvalitative kommentarer til undersøgelsen. Dels eksempler på børnesager, hvor fokus på økonomien har forringet socialrådgivernes muligheder for at varetage barnets tarv. Dels eksempler på børnesager, hvor fokus på økonomi har kvalificeret den socialfaglige indsats. Og endeligt generelle kommentarer til undersøgelsen.

Der er i alt kommet 96 kommentarer om de negative konsekvenser af kommunernes øgede fokus på økonomi, 77 kommentarer om de positive konsekvenser af kommunernes øgede fokus på økonomi og 29 generelle kommentarer.

Socialrådgivernes eksempler på børnesager, hvor fokus på økonomi har forringet muligheden for at varetage barnets tarv

“Psykisk syg dreng på 16/17 år med behandlingsdom - kan kun rummes i enkeltmandstilbud, da han er til fare for de andre unge, han bor sammen med på opholdssted. Ledelse giver afslag på dette, da det er for dyrt. Der forsøges andre løsninger, som forværrer hans tilstand”

"Den børnefaglige undersøgelse fastslog, at der var et anbringelsesgrundlag, dette blev bakket op af den Børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling, hvor barnet havde været indlagt i godt 7 måneder. Barnet var fortsat behandlingskrævende og forældrene - som lå i en grim skilsmisse - havde ikke de fornødne ressourcer til at have barnet i hjemmet, bl.a. pga. hans store behandlingsbehov og voldsomme, udadreagerende adfærd, som var til fare for hans søskende. Da undersøgelsen var færdig i april, fik jeg at vide, at en anbringelse på en behandlingsinstitution (eller i en plejefamilie, som nok ikke kunne rumme ham alligevel) ikke kunne komme på tale, da anbringelsesbudgettet allerede var opbrugt for i år."

"Jeg oplever, at der især er fokus på økonomien i ungesagerne og i de sager, hvor de unge er anbringelsestruede. Jeg ønskede bl.a. at anbringe en ung pige i egen bolig efter efterskoleophør, da hendes far er massiv alkoholiker med oftest stærkt nedsat forældreevne. Pigens mor er for nylig død. Pigens netværk er yderst spinkelt, men da hun en pige, der klarer sig godt på nogle områder, blev min indstilling ikke godkendt, da ledelsen vurderede, at en ungekonsulent kunne afhjælpe og afsøge netværket yderligere. For 1-2 år siden er jeg sikker på, at min indstilling var gået igennem"

"En 16 årig kommer på kollegieværelse i stedet for anbringelse, grundet lavere udgifter."

"Ung blev hjemgivet fra bofællesskab, fordi hun ikke profiterede, fordi hun ikke modtog nok støtte. Man valgte at sende hende i egen lejlighed i stedet. Man fulgte dog ikke de socialfaglige anbefalinger om de støttetimer, som var nødvendige, fordi det ikke kunne rummes i det "normale korps" og derfor var for dyrt! Nu leger vi, at vi støtter hende, selvom det slet ikke er nok. Eneste argument er, at nu "hun har haft chancen. Måske dette så er bedre, det har vi før set"

"Et eksempel, kan være en ung, som jeg gerne ville anbringe. Hun havde utallige diagnoser, og havde en adfærd derhjemme, der splittede familien ad. Hun overholdte aldrig aftaler, hun røg meget hash, hun deltog ikke i undervisningstilbud etc. Jeg fik nej til anbringelsen. Efter 8 måneder, hvor jeg havde forsøgt med familiebehandling, hængte pigen ud i [xx, red.]² og solgte sig selv for at få stoffer. Hun havde selvskadende adfærd, og forældrene var kørt helt ned. Først da fik jeg lov at anbringe, men det skulle ske i samråd med et andet center i kommunen, fordi de skulle overtage, når hun blev voksen ca. 2 år efter. Ergo skulle jeg også have deres accept af anbringelsen. Alt i alt har det taget mig 16 måneder at få pigen anbragt. Og det endte med en dyrere anbringelse, end hvis det var sket ved første indstilling"

"Jeg har flere gange oplevet, at afgørelser i meget bekymrende sager skubbes, til der absolut ikke er nogen vej udenom længere. Dvs. at kommunen først reagerer efter mange underretninger"

"Behandlingskrævende børn, der kræver døgnbehandling, bliver placeret i billigere anbringelsessteder, som på ingen måde kan imødekomme barnets behov, eller bliver slet ikke anbragt."

"Sager der trækker pinen ud for børnene, fordi alt skal afprøves først. Børn der bliver brugt i kampene om sektoransvarlighed"

"I tredje og fjerde kvartal bliver indstillinger til anbringelse lavet til kreative løsninger/alternativer til anbringelse af ledelsen pga. presset økonomi"

"Beslutningskompetencen ift. dagforanstaltninger er over tid blevet flyttet til ledelsen, som ikke altid følger rådgivernes indstilling til fx kontaktperson og aflastning ... Her vinder økonomien over den faglige vurdering"

---

² Angivelser af steder, byer og kommuner er blevet anonymiseret af hensyn til vores respondenter.

"Den store sagsbyrde forringer barnets tarv. Vi har generelt for mange sager, hvilket gør det svært at nå at komme rundt om alle børnene på ens sagsstamme. Sager prioriterer sig selv, hvilket gør, at nogle sager får lov at ligge længe, uden at der bliver handlet! Dette er en klar forringelse af barnets tarv pga. økonomiske hensyn"

"Kvalitetsstandarder sætter loft for, hvor mange timer et barn kan modtage i en kontaktpersonordning. Dog er der mulighed for at vælge en stor eller en lille pakke, dvs. at støtten standardiseres, og der er større krav til dokumentation og omstændeligheden af administrationen, som har givet mig mere arbejde = det tager længere tid at iværksætte støtte til et barn, og jeg/vi har svært ved at overholde tidsfrister. Selve økonomistyringstiltagene koster i sig selv dyr sagsbehandlingstid. Det er meget stressende ikke at kunne overholde tidsfrister. Det der kræves står ikke mål med den tid, der er til rådighed i arbejdet"

"Der bruges ofte interne familiebehandlere, da dette er den billigste løsning, men det gør også at man ofte skal vente meget længe på en foranstaltning, da de ikke har tid til flere opgaver"

"Vi har i perioder haft stop for forebyggende foranstaltninger, såsom kontaktpersoner og familiebehandling, grundet økonomi"

"Tft. anbringelse har praksis hidtil været, at et multihandicappet barn kunne anbringes, når forældre "måtte smide håndklædet i ringen." Der kræves i dag betydelig mere dokumentation - og evt. forebyggende foranstaltninger - før en anbringelse nødvendigvis kan gennemføres"

"Jeg har oplevet, at visitationsprocessen har trukket i langdrag, fordi barnet ikke rigtig passede til nogle af kommunernes steder, men alligevel holdt man på at bruge meget lang tid på visitationsprocessen med den risiko, at man kunne tabe barnet på gulvet i den mellemliggende periode"

"Vi har en konto, der skal dække udgifter jf. paragraf 44 og 52. Her opleves det, at den samlede økonomiske balance på kontoen har betydning for, om fx aflastning på specialpædagogisk opholdssted kan bevilges. Barnets tarv bliver sekundært i forhold til det økonomiske hensyn"

"Jeg har ikke en oplevelse af, at økonomien på den måde spiller en afgørende rolle i forhold til de aktive børnesager. Jeg ser mere, at økonomien har betydning for serviceniveauet generelt. Fx. at lette sociale problemer ikke længere hører hjemme hos en sagsbehandler, og at sager, hvor der udelukkende er tale om forebyggende foranstaltning som betaling til fodboldtræning eller andet, ikke bliver en aktiv sag"

"Min oplevelse i [xx, red.] kommune var, at der var fokus på økonomi frem for alt andet. At rådgiverne sjældent kunne få lov at foranstalte noget som helst, fordi der ikke var penge. At der var venteliste på interne tilbud, og at det ikke var tilladt at købe eksterne (til trods for at eksterne ofte viste sig at være billigere), og at anbringelser næsten var umulige, selv når vurderingen var at barnets udvikling var i fare"

Socialrådgivernes eksempler på børnesager, hvor fokus på økonomi har kvalificeret den socialfaglige indsats

"Større fokus på opgaveløsningen. Større fokus på opgaveafslutning. F.eks. bedre og mere opfølgning ift. § 54 støttepersoner og familiekonsulenter: er det den korrekte støtte forældrene får, og er støtte målbar. Nogle ordninger har kørt i årevis."

"Nogle af vores interne institutioner er blevet tilpasset og "trimmet" for at forbedre indsatsen. En enkel institution er opsagt, angiveligt fordi de ikke ønskede eller ikke vurderede, at det var nødvendigt at ændre på deres pædagogiske linje"

"Der stilles større krav til indholdet i foranstaltninger, og vi forholder os mere kritiske til tilbudene for at få mest mulig kvalitet for pengene"

"En 13-årig dreng, der var døgnanbragt på et skole-/behandlingshjem til over 100.000 kr. pr. md., blev hjemtaget, og der blev iværksat andre hjælpeforanstaltninger i hjemmet og i et specialskoletilbud med væsentligt større fagligt fokus og dermed væsentligt større effekt i fht. barnets udekkede behov"

"Der bevilliges kun 1/2 årlige perioder jvf. opfølgings forpligtigelsen, således sikres også rettidig opfølgning og muligheden for jævnlige at vurdere og evt. justere indsatsen efter barnets ændrede behov. Ligeledes beskrives barnets behov detaljeret, ligesom indholdet i tilbuddet er mere præcist beskrevet for at kunne kvalificere matchet mellem barn og graden af indsats"

"Alle er mere obs. På, hvad vi får for pengene, og dermed bliver de forskellige ydelser/eller mangel på ydelser mere synlige"

"Fokus på, om en indsats giver det til barnet/familien, som er tilsigtet, er der større fokus på end tidligere. Tidligere kunne forløb køre i flere år, uden at vi helt havde hånd i hanke med effekten - sådan oplever jeg ikke, at det fungerer nu"

"Man går længere for at kvalificere kommunens medarbejder til de enkelte opgaver, så de fremadrettet har en bredere viden"

"Jeg tænker, at [xx, red.] kommune ifb. med, at der skulle spares på forebyggende foranstaltninger, blev opmærksom på specielt støttekontaktpersoner. Det er min vurdering, at både socialrådgiverne og gruppeleder for støttekontaktpersoner er blevet mere bevidst om at klarlægge formålet med foranstaltningen og opfølgingskravene."

"Opfølgningerne er blevet mere gennemgående. Der udarbejdes flere handleplaner med konkrete mål for indsatsen og evaluering heraf"

"Der er generelt mere fokus på at få udarbejdet faglige vurderinger og børnefaglige undersøgelser frem for "bare" at iværksætte foranstaltninger, ligesom der på handicapområdet er mere fokus på, om barnet/den unge er i målgruppen til at modtage ydelser"

"Der er indført nye metode systemer, der bliver drøftet flere muligheder for indsatser, og der er fokus på, hvilke indsatser der kan iværksættes sideløbende, og som giver det bedste udbytte for børnene og familierne. Der er opmærksomhed på ikke at iværksætte for meget på én gang dels for familiernes skyld og for at udnytte resurserne der iværksættes mest optimalt og styrke samarbejdet med familien"

"Tæt opfølgning i anbringelsessager hvor udgiften er stor. Større fokus mod løsning af familiens forhold i de sager, således der kan arbejdes mod en hjemgivelse. Alternative løsninger som massiv støtte af 20-25 timers støtte i udsatte familier, hvor det er lykket at skabe bedre forhold for børnene. Kompenserede og vedvarende støtte i udsatte familier, hvor en anbringelse undgås."

"Der er kommet en større fokus på ventetider hos kommunens egne leverandører og en fokus på, at der kan være penge at spare, hvis familierne ikke skal vente så længe, at der måske skal iværksættes mere end først tiltænkt. Derfor er der givet grønt lys til at købe foranstaltninger fra

private leverandører og fonde, hvilket igen har betydet kortere ventetid hos kommunens egne leverandører. Tidligere var det et krav at vi "købte" hos kommunes egne tilbud"

"I en anbringelse var valget mellem en dyr og mindre dyr anbringelse ca. 30.000 kr. pr. måned. Den mindre dyre anbringelse undersøges grundigt, for at sikre at barnet kan udvikle sig der. Samtidig er der tættere kontakt til stedet og der anmodes om hyppigere udtalelser for at følge barnets udvikling. Det medførte, at kommunens rådgiver brugte mere tid i denne sag end vanligt i anbringelsessager. Samt at forældrene var en smule utrygge ved stedet og også havde hyppigere henvendelser til rådgiver"

"Ung 17 årig, frivilligt anbragt (opholdssted), løbende opfølgning og opfølgning inden fyldt 17½. Der er her veldokumenteret, at den unge ikke opfylder betingelserne for § 76 efterværn. I samarbejde med den unge og Ungeindsatsen I [xx, red.] Kommune iværksættes andet tilbud inden for normalområdet, som på alle områder var mere kvalificerende for den unge, end at fortsætte opholdet på opholdsstedet."

"Et større fokus på supervision til plejefamilier og et større og grundigere godkendelses- og opfølgingsarbejde ift. plejefamilier. Dette er blandt andet udsprunget af fokus på, at flere børn skal anbringes i plejefamilier i stedet for på opholdssteder."

"At finde ressourcer i barnets netværk og familie. Bedre samspil på tværs af indsatser og fokus på tidlig forebyggende indsatser for børn"

"I [xx, red.] kommune, er vi en helt ny rådgivergruppe. Vi bruger tid på at kigge på de indsatser, som tidligere rådgiver har sat i værk, hvor mange bare er købt for at købe ro og pause. Mange af de sager er sager, hvor der er købt en dyr foranstaltning, men der er ikke den faglighed i foranstaltningen som kan hjælpe barnet. Dette er med stor sandsynlighed gjort, for at skabe arbejdsro. Vi har i kommunen, rådgivergruppen imellem, fokus på, at de foranstaltninger, vi bestiller, skal være pengene værd. Vi har fokus på fagligheden og vil gerne have statusrapporter og vurderinger samt opfølgninger, som viser, at det skaber resultater. Samtidig vil vi gerne sikre, at de børn der er i foranstaltninger har det godt med foranstaltningen."

Generelle kommentarer

"Vi har gruppemøde hver uge. Derudover har vi et visitationsudvalg, hvor aflastninger og anbringelser mv. skal igennem. Der er møde 1 gang per måned. Der er forskel på gruppemøde og visitationsudvalg. På gruppemødet er fokus langt mere rettet mod familien og barnets behov. På visitationsmødet spiller økonomi en stor rolle. Det opleves nogle gange som en "eksamen" - idet der også sidder skolefolk, folk fra handicap, PPR og øverste ledelse med til de møder. Nogle gange kæmper de om at have "ret"

"Med digitaliseringen er det muligt at kombinere økonomi og kvalitet og ikke mindst udvikling af nye og bedre tilbud"

"Antal sager gør det umuligt at overholde f.eks. partshøring, frister, herunder opfølgning på foranstaltninger"

"Det er dybt frustrerende, når en kommunes serviceniveau svinger en del i løbet af kort tid, når der skal laves økonomiske opbremsninger. Det gør, at man kan komme til at fremstå utroværdig over for børn/familier, som man har talt om foranstaltningens muligheder med. [...] Men mest problematisk er det selvfølgelig, når man har gjort et stort arbejde i en sag, der af økonomiske årsager skal forelægges et visitationsudvalg, bestående udelukkende af ledere, og sagen så bliver behandlet uden faglighed og udelukkende med hensyn til økonomi. Dette er spild af arbejde og meget utilfredsstillende, idet det jo er rådgiver, der skal viderebringe afgørelse og stå til

regnskab for beslutningen. Det kommer lederne aldrig i nærheden af, og det er ikke muligt at give en god faglig begrundelse til borgeren. Det er nok det værste, og mange rådgivere er meget påvirkede efter at have været til visitation, fordi nogle ledere også har et krænkende sprogbrug, både vedr. den unge/barnet og rådgiver"

Nogle af disse kommentarer omhandler dokumentation og administration på børneområdet:

"For mig at se er fokus flyttet til dokumentation, administration af regler og interne procedurer"

"Det værste er ikke fokus på økonomien, men den voldsomme stigning i kravet til dokumentation og administration, som forhindrer rådgiverne i at kunne nå tingene til tiden - og det er jo også en slags besparelse og økonomifokus. Vores normering er simpelthen for ringe med de krav til kvalitet i sagerne, som kræves. Men ledelsen har tidligt meldt ud, at vi skal forvente at skulle løbe stærkere og stærkere og være mere effektive i fremtiden (vækst-tanker på vores områder). Det ødelægger mennesker, og vi har allerede haft mange sygdomsmeldinger med stress. Hvis vi italesætter situationen, bliver det opfattet som brok"

"Jeg oplever, at størstedelen af socialrådgivers tid går med administration, skriftlighed, dokumentation og kontrol. Jeg oplever langt mindre tid med familierne, da der skal bruges uforholdsvist meget tid rent administrativt på dokumentation. Jeg oplever, at sagsgangene er blevet mindre smidige pga. dokumentationskrav og økonomistyrning, og det betyder, at indsatsen kan tage uforholdsmæssig lang tid at iværksætte - til ugunst for børn og forældre"

"Som rådgiver, der er gået fra en kommune med fokus på økonomi og uden egenkompetence, til en ny kommune med fokus på faglighed og egenkompetence til alt undtagen anbringelse kan jeg kun sige, at det er dobbeltsidet. Det er vigtigt at have fokus på økonomien, blandt andet fordi der er mange brodne kar inden for børneverdenen. Det er ok at betale mange penge for en foranstaltning, hvis det er den, der virker. Det er ikke ok at betale for noget, der virker lidt eller halvt"